

Ἡ Γιουσέππα ἠσπάσθη τὸν υἱὸν τῆς καὶ κλαίονσα εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην. Γονατίσασα δὲ πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Παναγίας ἐδέθη μετὰ κατανύξεως.

Ὁ Φαλκόνε ἐβάδισε διακόσια περίπου βήματα διὰ τῆς ἀτραποῦ καὶ ἔστη ἔμπροσθεν μικρᾶς φάραγγος, εἰς ἣν κατῆλθεν. Ἐκτύπησε τὴν γῆν διὰ τῆς ἀντηρίδος τοῦ ὕπλου, καὶ εὐρὼν αὐτὴν μαλακὴν καὶ εὐκόλως δυναμένην νὰ σκαφῆ, ἔκρινε τὸ μέρος πρόσφορον εἰς τὸν σκοπὸν του.

«Φορτουνατο, ἤγγαινε ἐκεῖ εἰς τὴν μεγάλην πέτραν.»

Τὸ παιδίον ἔκαμε ὡς διατάχθη· εἶτα ἐγονάτισε. «Εἰπέ τὰς προσευχάς σου.

— Πατέρα μου! πατέρα μου! μὴ με σκοτώσης.

— Εἰπέ τὰς προσευχάς σου!» ἐπανάλαβεν ὁ Ματαῖο διὰ φοβερᾶς φωνῆς.

Τὸ παιδίον, διακοπτόμενον ὑπὸ λυγμῶν, ἐψέλλισε τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Πιστεύω· ὁ πατήρ διὰ φωνῆς ἐντόνου, ἐπέλεγε τὴν Ἀμήν! εἰς ἐκάστην προσευχὴν.

«Αὐταὶ εἶναι ὅλαι αἱ προσευχαὶ ὅπου ἔξέρεις;

— Πατέρα, ἔξερῶ ἀκόμη τὸ Θεοτόκε Παρθένε καὶ τὴν λιτανεῖαν ὅπου μ' ἔμαθεν ἡ θεία μου.

— Εἶναι πολὺ ἐκτεταμένη, ἀλλὰ δὲν πειράζει.»

Τὸ παιδίον ἐπέρανε τὴν λιτανεῖαν διὰ φωνῆς ἐκλιπούσης.

«Ἐτελείωσες;

— ὦ πάτερ μου! χάριν! συγχώρησέ με! Δὲν θὰ τὸ ξανακάμω! θὰ παρακαλέσω τόσον πολὺ τὸν θεῖόν μου τὸν δεκανέα, ὥστε θὰ δώσουν χάριν εἰς τὸν Γιαννέτον!»

Ἐν ᾧ ἐξηκολούθει νὰ ὀμιλῆ, ὁ Ματαῖο ἐγέμισε τὸ ὄπλον του καὶ τὸν ἐσκόπευσε, λέγων· «Εἶθε ὁ θεὸς νὰ σὲ συγχώρησῃ!» Τὸ παιδίον δι' ἀπελπιστικοῦ κινήματος προσεπάθησε νὰ ἐγερθῆ καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς του· ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασεν. Ὁ Ματαῖο ἐπυροβόλησε καὶ ὁ Φορτουνατος ἔπεσεν ἄπνους.

Χωρὶς οὐδὲ βλέμμα νὰ ρίψῃ ἐπὶ τοῦ πτώματος, ὁ Ματαῖο ἐπέστρεψε εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ λάβῃ πύρον καὶ ἀξίνην, ὅπως ἀνοίξῃ τὸν τάφον τοῦ υἱοῦ του. Μόλις εἶχε προχωρήσει βήματά τινα, καὶ συνήντησε τὴν Γιουσέππαν, ἥτις προσέτρεξε κατατεθορυθημένη, μόλις ἤκουσε τὸν πυροβολισμόν.

«Τί ἔκαμες; ἀνεκραύγασεν.

— Δικαιοσύνην.

— Ποῦ εἶναι;

— Εἰς τὸ ρεῦμα. Ὑπάγω νὰ τον θάψω. Ἀπέθανε χριστιανικά. Θὰ του κάμω μνημόσυνον διὰ τὴν ψυχὴν του.

Νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν γαμβρόν μου Τιδώρω Βιάγκι νὰ ἔλθῃ νὰ καθίσῃ μαζί μας.»

[Prosper Mérimée.]

**Π

ΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΛΟΥΤΡΟΝ

Ἐκ τῶν τοῦ Σκ. Δ. Βυζαντίου.

Τὸ λουτρόν εἶνε τόσον συνδεδεμένον πρὸς τὸν τουρκικὸν βίον, ὥστε καταντᾷ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἐκ τῶν ὠνοῦκ ἄνευ. Ἡ ἀνάγκη τοῦ λουτροῦ δὲν εἶνε φυσικῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς ἀπαραίτητος διὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς, δογματίζοντας ὅτι τὸ λούσιμον τοῦ σώματος ἐξαλείφει τὰ ἁμαρτήματα τῆς ψυχῆς. Ὅθεν καὶ πᾶσα πλουσίου, οὐ μόνον Ὀθωμανοῦ, ἀλλὰ καὶ Γραικοῦ καὶ Ἀρμενίου οἰκία ἔχει καὶ τὸ λουτρόν της, πάντοτε λιθόκτιστον καὶ μαρμαρίνον, καὶ τοιαύτη ζυλίνη. Περὶ τῶν τουρκικῶν λουτρῶν ἐγράφθησαν τσαυτὰ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, ὥστε τὸ ἀπλούστερον καὶ συνηθέστερον τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ παρακολουθημάτων τοῦ καθημέραν βίου, τὸ λούσιμον, κατήντησε ζήτημα: βλάπτει ἢ ὠφελεῖ; εἶνε ἢ δὲν εἶν' ἄφευκτον; Ἄφευκτον καὶ ὠφέλιμον τὸ θεωρεῖ καὶ ὡς τοιοῦτο τὸ μεταχειρίζεται ὁ Τούρκος καὶ τουρκομερίτης· βλαπτικὸν ἢ ἀδιάφορον τὸ νομίζει ὁ Εὐρωπαῖος. Τὴν μέσσην τέμνοντες, ὡς ἐν ἅπασι, νομίζομεν ὅτι δὲν σφαλόμεθα, ἐάν, ἀναγνωρίζοντες καὶ λόγῳ ὑγιεινῆς καὶ λόγῳ εὐχαριστήσεως καὶ λόγῳ καθαριότητος τὸ χρήσιμον τοῦ τουρκικοῦ ἢ θερμοῦ λουτροῦ, κακίζομεν τὴν κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα χρῆσιν καὶ τὴν ἐπὶ δώδεκα συνεχεῖς ὥρας ἐν αὐτῷ διαμονὴν, ἣν συνηθίζουσιν αἱ ἐκεῖ γυναῖκες.

Ἡ λέσχη, ὁ συνήθης τόπος τῆς ἐνταμώσεως, τὸ κοινὸν rendez-vous τῶν Τούρκων εἶνε ὁ Καχθὲ-χανές· τῶν δὲ γυναικῶν; τὸ λουτρόν, τὸ ὁποῖον γίνεται, χρεωστικῶς μὲν κατὰ παρασκευὴν, πολλάκις δὲ καὶ δις τῆς ἐβδομάδος τὸ κέντρον τῶν γυναικείων ἐκστρατειῶν. Ἐκεῖ ἢ Ὀθωμανὶς θὰ ἐνταμώσῃ τὴν φίλην της, ἐκεῖ ἢ μάθη τὰ τῆς γειτονίας vapcans, ἐκεῖ ἢ ἐπιδείξῃ τὰ τσεβάσερά της. Ὅστε δι' αὐτᾶς τὸ λουτρόν εἶνε προσέτι καὶ τόπος διασκεδάσεως, καὶ μάλιστα ὅταν ἦνε πρόσκλησις γάμου. Διότι ἐκεῖ χορεύουσιν ἢ βλέπουσιν καὶ ἀκούουσιν χορευούσας καὶ ἀδούσας ἄλλας. Ὅθεν ἢ εἰς λουτρόν ἐκδρομὴ εἶνε παρὰ ταῖς κυρίαῖς, καὶ ἰδίως ταῖς Ἀρμενίαις, ὑπόθεσις σπουδαία, περισπασμός, ἀσχολία. Δι' αὐτὸ ἐτοιμάζονται ἀφ' ἐσπέρας τὰ ὀρεκτικώτερα ἐδέσματα, τὰ ἐλευκτότερα ὀπωρικά· γίνονται προσκλήσεις· ἀποφασίζονται τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ κοσμήματα. Αἱ δὲ πενόμεναι ἰδίως ἐκεῖ πλύνουσι καὶ τὰ ἐνδύματά των, καὶ μάλιστα τὸ θέρος, ὅτε ἦνε σπάνιον τὸ ὕδωρ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Τὰς σκηνάς τοῦ τουρκικοῦ γυναικείου λουτροῦ μόνη ἢ Lady Montague καὶ εἶδε καὶ περιέγραψεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐξ ἀκοῆς καὶ ἐξ εἰκασίας μόνον.

Ἡ συνήθης θερμοκρασία λουτροῦ τουρκικοῦ,

καλῶς διατηρουμένου, εἶνε 38' Ρ, ὥστε Εὐρωπαϊκός, καὶ μάλιστα κράσεως αἱματώδους καὶ σπριγγῶν, εἶν' ἀδύνατον νὰ μείνη πέντε μόνον λεπτά ἐν τῷ ἐσωτέρῳ διαιτήματι (caldarium ἢ Cella caldaria, τῷ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγένοῦς καλουμένου Ζεστῶ) τουρκικοῦ λουτροῦ, ὅπου ὅμως διημερεύουσι πολλάκις, καὶ μάλιστα τὸν χειμῶνα, αἱ τρυφερὰι χανούμισσαι, καθὼς καὶ αἱ τουρκομερίτισσαι ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Τὸ λουτρὸν, καὶ μάλιστα τὸ μετ' αὐτοῦ συνυπακουόμενον τρίψιμον, ἢ μᾶλλον ζύμωμα (massage), συντελεῖ πρὸς θεραπείαν τῶν ῥευματισμῶν καὶ τινῶν ἐξανθημάτων τῆς ἐπιδερμίδος, διατηρεῖ τὴν ἐλαστικότητα τῶν μυῶνων, εὐκολύνει τὰς λειτουργίας τῆς γαστρὸς κλπ. Ἄλλ' ἐπίσης διατίθησι τὸ σῶμα πρὸς τὰ κρουολογήματα, καὶ μάλιστα εἰς τὸ εὐμετάβλητον τῆς Κωνσταντινουπόλεως κλίμα συντελεῖ πρὸς τὰς ἐξαμβλώσεις καὶ καθιστᾷ προῶρος τὸ σῶμα χαλαρώτερον τοῦ δέοντος.

Ἐπάρχουσι δὲ καὶ λουτρά διὰ τοὺς πτωχοὺς, ὅπου λούονται δωρεάν' καὶ βλέπει πολλὰκις ῥυπαρότατον τινα Δερβίσην, εἰσερχόμενον ἀταράχως εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ μετὰ τὸ σύνθηες Χού! ἀναβαίνοντα τὴν περιτρέχουσαν τὸ ἀποδυτήριον ἐξέδραν, νὰ ἐκβάλῃ τὰ ῥάκη του καὶ νὰ τ' ἀποθήσῃ πλησίον τῶν ἐνδυμάτων πλουσίου τινὸς Ἐφέντη, καὶ ἀφ' οὗ λουσθῇ καὶ καμωσθῇ, νὰ ἀναχωρήσῃ, χαιρετῶν μετὰ πολλῆς εὐθυμίας δεξιά καὶ ἀριστερά, χωρὶς οὔτε νὰ προσβλέψῃ καὶ εἰς τοῦ βαλανέως τὴν ἐμβολήν.

Σημειωτέον δὲ ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι αἱ αὐταὶ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα σήμερον ἐν τῷ βαλανείῳ, ἦσαν ἐν χρήσει καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Πτωχοπροδρόμου :

Ὁ μὲν προτάσσει, Τρίψε με καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα¹ ὁ δ' ἄλλος πάλιν, Γέμισε, παρχύσε² μ', ἀς ἔγωω.

Τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον εἶχεν εἰκοσιτέσσαρα λουτρά, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἦσαν μεγαλοπρεπέστατα καὶ στολισμένα μὲ πλῆθος εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων. Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ νεωτέρου ἠριθμοῦντο ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀκτώ μεγάλα δημόσια λουτρά (θέρμαι) καὶ 153 ἰδιωτικά. Ἐπὶ Γυλλίου ἦσαν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν δημόσια λουτρά, ἐξ ὧν τὰ πεντήκοντα διπλᾶ (μέρος δηλονότι διὰ τοὺς ἄνδρας, καὶ μέρος διὰ τὰς γυναῖκας) καὶ μέγιστα. Ὁ Chevalier ἐμέτρησε περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος 130, καὶ ἄλλοι 300. Συμπεριλαμβανομένου ὅμως καὶ τῶν ἰδιωτικῶν, εἶνε ὑπὲρ τὰ χίλια, διότι, ὡς προσέειπεν, ἐκάστη οὐ μόνον Τούρκου, ἀλλὰ καὶ Γραικοῦ καὶ Ἀρμενίου ὀπωσοῦν εὐκαταστάτου οἰκία ἔχει καὶ τὸ λουτρὸν τῆς,

1. Τὴν ἀφριεμένην σαπωνάδα, ἀφ' οὗ καὶ ῥῆμα σαμαματίξω.

2. Περιέχουσε λέγομεν σήμερον.

εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ διακόσμησιν τοῦ ὁποίου οἱ ἰδιοκτῆται ἐπιδείκνυνται ὅλην αὐτῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ φιλοκαλίαν.

ΛΗΘΕΙΑΙ

* Πᾶσα μεγάλη εὐτυχία ἐγκρύπτει ἐν ἐαυτῇ εἰδός τι μυστικῆς πικρίας. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ παραπονώμεθα διὰ τοῦτο πρέπει μᾶλλον νὰ εὐγνωμονώμεν ὅτι ἡ λύπη ἔστερξε νὰ μοιράσῃ μετὰ τῆς χαρᾶς.

* Οἱ ἄνδρες συγκεφαλαιοῦντες τὸ πᾶν, βλέπουσι μόνον τὸ σύνολον τῆς ἐνδιαφερούσης αὐτοὺς ὑποθέσεως, μόναι δὲ αἱ γυναῖκες ἐκτιμῶσι κατ' ἀξίαν καὶ τὰ καθέαστα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπειδὴ ἡ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου, ἡ γενησομένη τῇ 27 Ἰουλίου (π. χρον.) τοῦ παρόντος ἔτους, ἔσται γενικὴ εἰς τὰς χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἰδίως δὲ εἰς τὰς δυτικὰς τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν, αἱ σιδηροδρομικαὶ ἐταιρίαι τῆς Ἀμερικῆς ἐνώσεως προσέκηρυξαν ὅτι προσφέρουσι μεγάλας εὐκολίας καὶ ἐλαττώσεις τῶν τιμῶν τῶν εἰσιτηρίων οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς ἐπιστήμονας τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μεταβῶσι πρὸς παρατήρησιν τοῦ φαινομένου, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα περίεργον. Μέσον καινοφανὲς ἀλλὰ καὶ πρακτικόν, δι' οὗ ὡς θεάματα κανονίζονται τὰ φυσικὰ φαινόμενα.

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια ὄρνιθων, ὧν ἐκάστη ἔχει κατὰ μέσον ὄρον ἀξίαν 2 φρ. καὶ ἡμίσεος, οὕτω δὲ παριστώσιν ἐν συνόλῳ κεφάλαιον ἑκατὸν ἑκατομμυρίων φράγκων. Αἱ ὄρνιθες αὗται τίκτουσιν ἑκατὸν ἑκατομμύρια νεοσσῶν, ὧν τὰ μὲν ἑννέα δέκατα εἰσὶ προωρισμένα διὰ τὴν κατανάλωσιν, τὰ δ' ὑπολειπόμενα δέκα ἑκατομμύρια εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διὰ γῆρας θυσιαζομένων ἀλεκτόρων. Ὑπολογιζομένης κατὰ μέσον ὄρον τῆς παραγωγῆς τῶν ὧν ἐκάστης ὄρνιθος εἰς 100, πωλουμένων κατὰ μέσον ὄρον πρὸς 6 λεπτά, ἐξάγομεν τὸ ποσὸν 240 ἑκατομμυρίων φράγκων. Τέλος προστιθέντες τὰ διάφορα εἰσοδήματα, ἅτινα ἀπολαβούσιν οἱ Γάλλοι μόνον ἐκ τῶν ὄρνιθων, εὐρίσκομεν τὸ ἀρκούντως σημαντικὸν ἄθροισμα 400 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Ἐσχάτως ἐγένοντο ἐν Ἀγγλίᾳ πειράματα σφραγῆς ζώων ἐν κροσπολεῖσι διὰ δυναμίτιδος. Ἐλαχίστη ταύτης δόσις εἰς φουσίγγιον τίθεται καὶ συγκρατεῖται ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ζώου. Ἐκρήγνυται δὲ διὰ καψύλλου ἐκ κροσθητικοῦ ἄλατος συγκοινωνοῦντος μετ' ἠλεκτρικῆς στήλης ἢ ἀτρακτίου τοῦ Rhumkorff¹ πιεζομένου ἐνὸς κομβίου, ὁ ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ μεταδίδει τὸ πῦρ εἰς τὸ καψύλλιον, ἐκπυρσοκροτεῖ ἡ δυναμίτις καὶ εἰς ὀλιγώτερον χρόνον τοῦ χρειασθέντος πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν ὀλίγων τούτων